

Regeringskansliet
Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

Regeringens skrivelse 2013/14: Biståndspolitisk plattform (Dnr 00861/2014)

Sammanfattning

Skrivelsen är bra utifrån de initiala ambitionerna med plattformen, som handlade om att ”förtydliga och förenkla” biståndet med avseende på alla olika styrdokument, som fanns tidigare.

Yttrandet fokuserar på sådant som bedöms indirekt och direkt relevant utifrån Skogsstyrelsens verksamhet och erfarenheter. Förslag på kompletteringar och förtydliganden samt i några fall förändringar lämnas.

Generella synpunkter på skrivelsen

Skrivelsen är genomgående bra utifrån de initiala ambitionerna med plattformen, som handlade om att ”förtydliga och förenkla” biståndet med avseende på alla olika styrdokument, som fanns tidigare. Vad som är mindre tydligt i skrivelsen är *om och på vilket sätt* tidigare ambitioner som inte nämns i skrivelsen fortfarande på något sätt är aktuella vid sidan av de som nu har tagits med i den ”Biståndspolitiska plattformen”.

En annan allmän reflektion är att inget nämns om Milleniemålen och processen som kommer efter den s.k. *Post-2015 Agendan*. Det finns kanske skäl för detta, men någon hänvisning hade varit motiverat.

Detaljerade kommentarer

Avsnitt 3 – Biståndets uppgift i en föränderlig värld

Under 3.1 ”En värld i förändring” ges en genomgående informativ överblick över utvecklingen, som den Biståndspolitiska plattformen tar avstamp i.

Sid 9, 2:a stycket: Skogsstyrelsen anser att beskrivningen av landsbygden där ”merparten av världens fattiga lever” i någon mån kan uppfattas som att den kontrasteras mot den pågående urbaniseringen med sin snabbare tillväxt men också ökande fattigdom. Det kan möjligen leda tanken fel.

Förslag: Texten bör utvecklas och tydligare beskriva dynamiken mellan stad och land och drivkrafterna bakom detta.

Sid 9, 5:e stycket: En mycket stor utmaning utgörs av klimatförändringarna och utarmningen av jordens ekosystem som en följd av ohållbar mark- och

vattenanvändning. Skogsstyrelsen anser att följande formulering är för mild: ”Ekonomisk tillväxt, förändrade levnadsvanor och ökande befolkning innebär en ökad efterfrågan på mark, vatten, skog och energi ”*som kan leda*” till en ökad utarmning av och förorening av jordens ekosystem och omfattande förlust av biologisk mångfald”. Trenderna har gått och går redan åt fel håll¹ och måste vändas. De mest utsatta är de allra fattigaste i de fattigaste länderna, men flera drabbas på längre sikt om inte tillräckliga satsningar görs på kort och lång sikt.

Förslag: den kursiva texten ovan bör ändras till ”*som har lett till*”

Avsnitt 4 – Det svenska biståndets inriktning

Målhierarkin under avsnitt 4.1.1 och motiven för delmålen under avsnitt 4.1.2 är väl beskrivna och relevanta.

Skogsstyrelsen noterar vidare att de olika delarna i målhierarkin tas upp på ett strukturerat och informativt sätt men att det oklart hur länken mellan delmål och resultatstrategier kommer se ut.

Förslag: Skogsstyrelsen anser att något borde sägas om hur resultatstrategierna har/kommer utvecklas i förhållande till delmålen och målen för biståndet.

Avsnitt 5 – De sex biståndspolitiska delmålen

Sid 18 – 39 Avsnitten 5.1 – 5.6: Skogsstyrelsen ser alla delmålen som relevanta. Det är dock i första hand vissa av resultaten under delmål 2 och delmål 3 som ligger nära vår verksamhet och våra erfarenheter som kommenteras, samt en kort kommenterar till delmål 6.

Avsnitt 5.2 - Delmål 2: Förbättrade möjligheter för fattiga människor att delta i ekonomisk tillväxt och erhålla god utbildning

Sid 25 Avsnitt 5.2.5: Inledningsvis slås det fast att ”ökad produktivitet är en *förutsättning* för att uppnå en tryggad livsmedelsförsörjning”. Fler faktorer än produktivitet påverkar dock en tryggad livsmedelsförsörjning, något som också tas upp längre ner i samma stycke.

Förslag: Formuleringen bör ändras till ”ökad produktivitet är en *av förutsättningarna*...”,

Vidare konstateras att ”för att människor ska kunna bedriva näringsverksamhet krävs att de känner sig trygga i sina ägande- och nyttjanderätter när det gäller jordbruksmark, fiskeresurser och mark för investeringar”.

---

¹ Se redovisningen av millenniemålen om miljö och hållbarhet där resultaten går åt fel håll samt UNEP:s nyligen publicerad rapport ”Assessing global land use: balancing consumption with sustainable supply” där man bl.a. nämner att en areal på 849 millioner hektar kommer förstöras/degraderas till 2050 om den nuvarande trenden av ohållbar mark användning fortsätter.

Skogsstyrelsen anser att meningen kan uttryckas annorlunda. Anledningen till det är dels att skog, skogsmark och träd har både direkt och indirekt betydelse för livsmedelstryggheten² och dels för att frågan om ägande/nyttjanderätter ofta är betydligt oklarare för skog och skogsmark. Världens skogar utgör dessutom en väsentlig del av världens landareal (drygt 30%). Till bilden hör att en ökad livsmedelsproduktion till väsentliga delar kommer behöva ske genom att skogsmark omförs till jordbruksmark och då bör det ske under ordnade former.

Förslag: Skogsstyrelsen föreslår att meningen ovan omformuleras till ” för att människor ska kunna bedriva näringsverksamhet krävs att de känner sig trygga i sina ägande- och nyttjanderätter när det gäller *mark och naturresurser för investeringar i t.ex. jord-, skogsbruk, husdjurskötsel och fiske*”.

Avsnitt 5.3 - Delmål 3: Förbättrad miljö, begränsad klimatpåverkan och stärkt motståndskraft mot miljöpåverkan, klimatförändringar och naturkatastrofer

Sid 28: I den inledande rutan med resultat för detta delmål vill Skogsstyrelsen bredda formuleringen för andra strecksatsens resultatområde: ”Förstärkt institutionell kapacitet inom miljöförvaltande och miljörelaterade institutioner”. Skälet till detta är att ett hållbart nyttjande av naturresurser handlar förutom om miljö- också om ekonomiska och sociala frågor. Det är viktigt med holistiskt synsätt på dessa frågor.

Förslag: För andra strecksatsen föreslås följande bredare formulering: ”*Förstärkt institutionell kapacitet inom naturresurs- och miljöförvaltande institutioner*”.

Sid 30 Avsnitt 5.3.2 ”Förstärkt institutionell kapacitet inom miljöförvaltande och miljörelaterade institutioner” är relevant och mycket viktigt. Om resultatområdet omformuleras enligt Skogsstyrelsens förslag ovan, bör i så fall det återspeglas i rubriken ovan och i texten i detta avsnitt genom att ”miljö” på olika sätt kompletteras med ”naturresurser”.

Förslag: Det gäller sista t.ex. sista meningen i första stycke, där vi föreslår följande: ”Insatserna ska stödja och främja länders förutsättningar att delta i och leva upp till *ambitionerna i olika multilaterala processer och överenskommelser av betydelse för naturresurserna och miljön*”.

Vidare kan delar i det andra stycket omformuleras och breddas till att: ”Sverige ska arbeta för en integrerad *naturresursförvaltning (jord- skog-, vattenresurser inklusive den biologiska mångfalden), som bidrar till att människor i fattigdom och marginaliserade grupper ges möjlighet att delta och utkräva ansvar vid planering, beslut och genomförande. Detta gäller särskilt kvinnor, som ofta har en central roll i brukandet av naturresurser t.ex. vattenförsörjningen på lokal nivå och för hushållsbehov. Särskilt viktigt är naturresurser vars förvaltning har tydliga gränsöverskridande konsekvenser som t.ex. avrinningsområden som påverkar gemensamma*

² Se t.ex. <http://www.fao.org/forestry/food-security/en/>

vattenresurser något som bland annat kan främja regional integration och därmed bidra till minskade spänningar och konflikter”.

Avslutningsvis uppfattar Skogsstyrelsen den sista meningen om samhällsplanering och anpassningsprogram som något oklar och föreslår att den förtydligas.

Avsnitt 5.6- Delmål 6: Räddade liv, lindrad nöd och upprätthållen mänsklig värdighet

Sid 38 Avsnitt 5.6.2 ”Tryggad livsmedelsförsörjning i samband med humanitära kriser och katastrofer” inleds med att ”Regeringen anser att det humanitära livsmedelsbiståndet ska vara kortsiktigt” och skälen är att stora mängder livsmedelsbistånd kan undergräva den lokala marknaden. Skogsstyrelsen anser att medan man måste ta hänsyn till sådana risker något bör skrivas om behoven efter den akuta fasen.

Förslag: Skogsstyrelsen föreslår följande tillägg: *Ett riktat långsiktigt bistånd kan dock vara motiverat för att de drabbade människorna ska komma igång med produktiv verksamhet och för att minska framtida sårbarhet.*

Avsnitt 6 – Principer för ett effektivt och resultatriktat svenskt bistånd

Sid 42 Avsnitt 6.5 ”Svenskt bistånd ska söka ny kunskap och samverka med andra aktörer” och inledande mening är bra men bör modifieras något och även nämna myndigheter som exempel på ”offentliga aktörer”. Med tanke på att flera myndigheter dessutom har PGU med i sina instruktioner och regleringsbrev är det rimligt att ”myndigheter” nämns speciellt.

Förslag. Skogsstyrelsen anser att meningen modifieras till: ”Inom biståndet ska Sverige dra nytta av den kunskap, kompetens och kapacitet som finns hos svenska aktörer såsom näringslivet, det civila samhällets organisationer, inklusive diasporagrupper, samt *offentliga aktörer såsom myndigheter och forskningen*”.

Avsnitt 7 – Samverkan och synergier i det svenska biståndet

Sid 44 Avsnitt 7.1.1 ”Fokus på fattiga länder och ofria länder”: Den inledande meningen kan behöva förtydligas med avseende på vad som menas med ”mervärde” i detta sammanhang. Ska det ses i relation till andra länders biståndsinsatser eller handlar det om ämnesområden/sektorer/arbetsätt där Sverige anses vara särskilt kunniga?. I äldre PGU dokument kan man finna stöd för bägge synsätten och även om det ena inte utesluter det andra kan begreppet behöva utvecklas.

Förslag: Begreppet mervärde bör definieras.

Sid 46 Avsnitt 7.1.3 ”Det svenska biståndets olika aktörer” är bra men kunde på ett mer balanserat sätt utveckla förtjänsterna och betydelsen av de statliga

myndigheterna för att t.ex. stödja utvecklingen av en "enabling environment" för andra aktörer och processer..

Förslag: Den befintliga skrivningen skulle kunna modifieras enligt följande:
"Svenska statliga myndigheter kan utifrån de bemyndiganden som ges av regeringen spela en viktig roll i genomförandet av biståndsinsatser. Svenska myndigheter har ett högt anseende internationellt. Förutom omfattande ämnesmässig kunskap uppfattas de som föredömen inom demokratisk samhällsstyrning. Svensk statsförvaltning ses som förespråkare av öppenhet och transparens, tillgänglighet, styrning och kontroll samt ett rättssäkert förfarande. Många myndigheter har lång erfarenhet och kunskap av att arbeta med systerinstitutioner i samarbetsländer. Att nyttja svenska myndigheters kompetens i arbetet med att stärka och utveckla kunskaper hos statsförvaltningen i ett samarbetsland ligger väl i linje med de biståndspolitiska prioriteringarna. Fortsatta satsningar på representativa och ansvarsutkrävande aktörer inom det civila samhället samt förutsättningar för ett gynnsamt klimat för handel, investeringar och företag underlättas om statsförvaltningen utvecklas och stärks i sin roll".

7.2 Ett strategiskt multilateralt bistånd

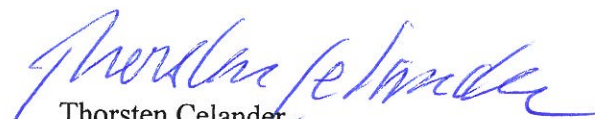
Skogsstyrelsen har en kommentar på avsnittet som annars är välformulerat och relevant.

Sid 51 Avsnitt 7.2.3. I näst sista stycket redogörs för olika stödformer där man bl.a. nämner att det för det riktade stödet också finns tematiska och geografiska resultatstrategier. Detta är det enda stället som dessa stödformer tas upp och Skogsstyrelsen efterlyser en lite mer utvecklad beskrivning. Är det exempelvis så att det tematiska stödet enbart är reserverat för multilaterala organisationer. Man skulle annars kunna tänka sig att svenska myndigheter som deltar i internationella processer skulle kunna arbeta med relevanta teman tillsammans med multilaterala organisationer för att utveckla dessa processer och samtidigt främja svenska prioriteringar.

Förslag: Ambitionerna med de tematiska och geografiska resultatstrategierna bör utvecklas mer, eventuellt i ett eget avsnitt.

I ärendet har generaldirektör Monika Stridsman beslutat och handläggare Thorsten Celander varit föredragande. I den slutliga handläggningen har Avdelningschef Göran Rune och Enhetschef Peter Blombäck deltagit.

Monika Stridsman

Thorsten Celander

Kopia:
Landsbygdsdepartementet
Monika Stridsman
Göran Rune
Peter Blombäck

